VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

29.9.2026

Valtion liikuntaneuvoston lausunto valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2027

Hallitus on antanut 21.9.2026 eduskunnalle esityksen vuoden 2027 talousarvioksi sekä siihen liittyviksi lakiesityksiksi. Valtion liikuntaneuvoston lakisääteisenä tehtävänä on antaa lausunto valtion talousarvioon otettavista liikuntamäärärahoista (Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015).

Yleistä liikuntatoimen määrärahaesityksestä

Valtion liikuntatoimen määrärahoilla rahoitetaan esimerkiksi kuntien liikuntapalveluja, liikuntapaikkarakentamista, liikuntajärjestöjen toimintaa, seuratoimintaa, liikunnan koulutusta ja tutkimusta, liikunnallisen elämäntavan edistämistyötä (esim. Liikkuvat-kokonaisuus), huippu-urheilua sekä urheilun suurtapahtumia.

Valtion liikuntaneuvosto pitää myönteisenä, että vuoden 2027 talousarvioesityksessä liikuntatoimen määrärahoihin esitetään yhteensä 176,5 miljoonaa euroa, mikä on 18,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa.

Määrärahojen lisäykseen vaikuttaa pääosin liikuntapaikkojen korjausvelan purkuun ja eriytyneiden asuinalueiden yhdenvertaisten liikuntamahdollisuuksien edistämiseen kohdennettava kertaluonteinen 15 miljoonan euron tuki. Lisäksi määrärahoja kasvattavat valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin tehtävät kustannuspohjan ja indeksin mukaiset tarkistukset, yhteensä noin 2,3 miljoonaa euroa, sekä yleisurheilun EM-kisahankkeen valmisteluun osoitettava 2,0 miljoonan euron kertaluonteinen rahoitus.

Samanaikaisesti valtiontalouden sopeutustoimista kohdentuu liikuntatoimeen 0,3 miljoonan euron vähennys. **Liikuntaneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että liikuntatoimen perusrahoitukseen on tämän hallituskauden aikana kohdistunut yhteensä 17,2 miljoonan euron säästöt:**

- 2024: −4,3 milj. euroa
- 2025: −9,7 milj. euroa
- 2026: −2,9 milj. euroa
- 2027: −0,3 milj. euroa

Kokonaisuutena arvioiden talousarvioesitys turvaa pääosin liikuntatoimen nykyiset rakenteet ja toimintaedellytykset. Talousarvio ei kuitenkaan sisällä merkittäviä uusia pysyviä määrärahalisäyksiä, jotka loisivat edellytyksiä väestön fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen.

VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

29.9.2026

Valtion liikuntaneuvosto pitää myös tärkeänä, että Suomi liikkeelle -ohjelmankaltaisen poikkihallinnollisen väestön liikkumisen edistämistyön jatkuvuus turvattaisiin myös tulevalla hallituskaudella. Jos ohjelmaa ei päätettäisi jatkaa, on välttämätöntä varmistaa, että kyseinen 20 miljoonan euron vuotuinen rahoitus ohjautuu jatkossa täysimääräisesti liikunnan ja urheilun edistämiseen.

Liikuntapaikkarakentamisen määrärahat

Valtion liikuntaneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että liikuntapaikkojen korjausvelan vähentämiseen kohdennetaan 15 miljoonan euron lisärahoitus. Liikuntaneuvosto pitää perusteltuna, että määrärahaa voidaan kohdentaa myös eriytyneillä asuinalueilla sijaitsevien liikuntapaikkojen korjausvelan vähentämiseen ja liikuntamahdollisuuksien yhdenvertaisuuden vahvistamiseen. Samalla liikuntaneuvosto korostaa, että rahoituksen kohdentamisen tulee ensisijaisesti perustua liikuntapaikkojen korjaustarpeeseen, kuntoon ja vaikuttavuuteen riippumatta siitä, sijaitseeko kohde eriytyneellä alueella vai ei. Korjausvelkaa on kertynyt liikuntapaikkoihin eri puolilla maata, minkä vuoksi avustusten kohdentamisessa on tärkeää huomioida valtakunnallisesti merkittävimmät korjaustarpeet ja turvata liikuntapaikkaverkoston toimivuus sekä saavutettavuus mahdollisimman laajasti. Määräraha tukee liikuntaolosuhteiden yhdenvertaista saavutettavuutta ja parantaa mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen erityisesti alueilla, joilla liikuntapaikkojen kunto tai saavutettavuus on heikentynyt.

Erillinen 15 miljoonan euron, erityisesti korjausvelkaan kohdennettava, investointimääräraha huomioiden liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksiin on käytettävissä yhteensä noin 30,5 miljoonan euroa vuonna 2027. Valtion liikuntapaikkarakentamisen avustuksilla on ollut merkittävä vipuvaikutus sille, että rakentamis- ja peruskorjaushankkeet ovat käynnistyneet kunnissa. Kasvanut rahoitus mahdollistaa monien uusien ja merkittävien liikuntapaikkojen rakentamis- ja peruskorjaushankkeiden toteuttamisen.

Liikuntaneuvosto kuitenkin huomauttaa, että vuosina 2016–2023 liikuntapaikkarakentamisen vuosittaiset määrärahat olivat keskimäärin 32,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 talousarvioon lisätty 15 miljoonan euron investointiohjelma palauttaa liikuntapaikkarakentamisen vuotuisen avustustason vasta aiemmalle tasolle ja vain yhden vuoden ajaksi. **Liikuntaneuvosto pitääkin tärkeänä, että liikuntapaikkarakentamisen määräraha nostetaan tulevina vuosina vähintään 30 miljoonan euron vuotuiselle tasolle.**

Liikuntapaikkaverkostoon kohdistuu Suomessa merkittäviä investointitarpeita sekä ylläpitokustannuksia. Moni liikuntapaikka odottaa ensimmäistä peruskorjaustaan, ja aiemmat liikuntapaikkainvestoinnit aiheuttavat nyt merkittäviä ylläpito- ja korjauskustannuksia kunnille. Arviolta kolmasosa liikuntapaikoista on investointitarpeessa (Liikuntapaikkojen korjausvelkaselvitys 2020). Esimerkiksi arviolta noin puolet uimahalleista on käyttöikänsä päässä ja korjaustarpeessa. Väestön liikunnan harrastamisen ja huippu-urheilun kannalta keskeisen

liikuntapaikkaverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää pitkäjänteistä panostusta myös tulevina vuosina.

Liikuntaneuvosto pitääkin tärkeänä, että erillinen 15 miljoonan euron liikuntapaikkarakentamisen tuki saadaan päätettyä kunnille mahdollisimman pian, jo alkuvuoden 2027 aikana. Siksi olisi välttämätöntä, että haku järjestettäisiin erillisenä, ja hausta tiedotettaisiin kuntia jo loppuvuodesta 2026. **Lisäksi 15 miljoonan euron liikuntapaikkarakentamisen tuki tulisi jakaa niin, että se kohdentuu saapuvien hakemusten puitteissa mahdollisimman laaja-alaisesti eri puolelle Suomea** ja, että avustuksella saadaan tuettua mahdollisimman montaa eri hanketta (max. 600 000 euroa/hanke). Valtion liikuntaneuvosto edellyttää, että tuen jaossa noudatetaan muutoin voimassa olevan Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirjan linjauksia (pl. avustuksen enimmäissumma).

Nostot muiden hallinnonalojen määrärahaesityksistä

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen (LVM): Liikuntaneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen osoitettu valtionrahoitus on tasolla, joka ei luo edellytyksiä edistää hallitusohjelman tavoitetta lisätä väestön arkiliikkumista ja fyysistä aktiivisuutta.

Valtioneuvoston selonteon valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037 (Liikenne 12 -suunnitelma) mukaisesti valtion rahoitus kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on keskimäärin 1,8 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2026–2029. Keskimääräinen 1,8 miljoonan euron vuotuinen määrärahataso on huomattavasti alhaisempi aikaisempiin vuosiin verrattuna, ja avustuksen tarve on moninkertainen.

Nykyinen kävelyn ja pyöräilyn määrärahataso johtaa siihen, että kuntien kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteita pystytään kehittämään vain pistemäisesti ja kehittämistyö hidastuu. Määrärahojen alhainen taso on johtanut myös siihen, että määrärahan jaosta vastaava liikenne- ja viestintävirasto Traficom ei ole nähnyt resurssien käytön ja vaikuttavuuden kannalta järkevänä jakaa avustuksia enää joka vuosi. Esimerkiksi vuodelle 2027 ei ole varattu määrärahaa lainkaan.

Valtion liikuntaneuvosto nostaa esiin, että laadukkaiden kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden sekä turvallisen kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ovat keskeinen osa kestävän ja aktiivisen liikkumisen edistämistä. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on myös yksi kustannusvaikuttavimmista keinoista lisätä väestön päivittäistä fyysistä aktiivisuutta. Kävelyn ja pyöräliikenteen infrastruktuurin laadun ja ylläpidon taso vaikuttavat merkittävästi kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuuteen kulkumuotona ja esteettömyyteen.

Myönteistä on, että vuoden 2027 talousarviossa tie- ja ratahankkeisiin osoitetaan noin 200 miljoonan euron lisäpanostukset. Vaikutukset aktiivisen liikkumisen edistämiseen riippuvat kuitenkin siitä, missä määrin aktiivisen liikkumisen ratkaisut, kuten kävely- ja pyöräilyverkostot, sisällytetään hankkeisiin.

VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

29.9.2026

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtionavustukset (STM): Liikuntaneuvosto pitää huolestuttavana sosiaali- ja terveysjärjestöjen valtionavustusten noin 80 miljoonan euron vähennystä, jos vähennys kohdentuu suorittavaan toimintaan.

Kansanterveys-, vammais- ja eläkeläisjärjestöillä on merkittävä rooli väestön liikkumisen ja liikunnan edistämisessä. Ko. järjestöt liikuttavat erityisesti niitä väestöryhmiä, joiden liikkumisen ja liikunnan edistäminen edellyttää erityistä tukea ja osaamista sekä jotka liikkuvat tutkimusten mukaan vähemmän kuin väestö keskimäärin.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen leikkausten vaikutukset ulottuvat järjestöjen mahdollisuuksiin edistää liikkumista, liikuntaa ja toimintakykyä osana perustoimintaansa. Vaikka hyvinvointialueille osoitetaan 25 miljoonan euron lisärahoitus järjestöjen kehittämishankkeisiin, jää järjestökentän nettovaikutus noin 55 miljoonaa euroa negatiiviseksi. Lisäksi liikkumisen, liikunnan ja toimintakyvyn edistäminen edellyttää erityisesti juuri pitkäjänteistä ja vakaata perustoiminnan rahoitusta.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n avustuksilla on rahoitettu myös ikääntyneiden liikkumista ja liikuntaa edistävän Ikäinstituutin toimintaa. STEA:n avustusleikkausten myötä Ikäinstituutti on joutunut sopeuttamaan toimintaansa ja irtisanomaan henkilöstöään.

Liikuntaneuvosto pitää myös hyvin tärkeänä, että talousarviossa UKK-instituutin toimintaa rahoitetaan yhteensä 0,8 miljoonalla eurolla. UKK-instituutti tuottaa muun muassa tärkeää tietoa liikuntapoliittisen päätöksenteon sekä liikkumisen ja liikunnan edistämistyön tueksi sekä jalkauttaa tietoa käytäntöön.

Liikuntaneuvosto korostaa, että taloudellisesti haastavissakin tilanteissa on tärkeää turvata ennalta ennaltaehkäisevien, toimintakykyä ylläpitävien ja kuntouttavien palveluiden jatkuvuus.

Timo Heinonen
puheenjohtaja
valtion liikuntaneuvosto

Toni Piispanen
pääsihteeri
valtion liikuntaneuvosto

Valtion liikuntaneuvoston liikuntalaissa (390/2015) määriteltynä tehtävänä on käsitellä liikunnan kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita ja erityisesti arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia liikunnan alueella, tehdä aloitteita ja esityksiä liikunnan kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja toimialansa liikuntamäärärahojen käytöstä.